

УДК 656.7:658.15

Замогильний П.В.,
аспірант*,
Національний авіаційний університет

РОЛЬ І ЗНАЧЕННЯ БЮДЖЕТУВАННЯ ПРИ ПРИЙНЯТТІ УПРАВЛІНСЬКИХ РІШЕНЬ НА АВІАРЕМОНТНОМУ ПІДПРИЄМСТВІ

Постановка проблеми. Очевидно, що адаптація авіаремонтного підприємства до комплексу дестабілізуючих економічних, політичних організаційних, фінансових і інформаційних факторів вимагає створення нового фінансового механізму управління, здатного врахувати зміни, що відбуваються у зовнішньому середовищі й адекватно реагувати на них шляхом прийняття ефективних управлінських рішень.

Система управління підприємством повинна бути готова до майбутніх змін у зовнішньому середовищі діяльності підприємства, тобто за допомогою підвищення ефективності використання ресурсів, забезпечення балансу інтересів із суб'єктами зовнішнього середовища, чи зміцнення або збереження його ринкових позицій для підтримання конкурентоздатності продукції, забезпечувати адаптивність системи підприємства до факторів впливу зовнішнього середовища з метою забезпечення економічної безпеки підприємства.

Дана ситуація зумовила пошук і використання ефективних засобів виживання, одним з яких став бюджетний метод управління, що проявив в конкурентному середовищі свої переваги над іншими способами.

Бюджетна система управління все частіше розглядається як ефективна технологія, що здатна вирішувати наступні завдання:

- 1) створення основи для прийняття ефективних управлінських рішень;
- 2) зростання ефективності використання власних ресурсів, активів підприємства;
- 3) створення можливості для оцінки інвестиційної привабливості окремих напрямків діяльності;
- 4) обґрунтованість виділення фінансових ресурсів за окремими напрямками;
- 5) забезпечення «фінансової прозорості»;
- 6) підвищення рівня фінансової дисципліни, стимулювання ефективної роботи підрозділів;
- 7) проведення моніторингу фінансової ефективності підрозділів і видів бізнесу;
- 8) контроль за зміною фінансової ситуації, підвищення фінансової стійкості, підвищення стабільності фінансового стану підприємства.

Тому, не випадково, що за останні роки інтерес до бюджетного методу управління різко зростає, що обумовлено об'єктивними причинами.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Серед західних науковців, що досліджували тему бюджетування, варто назвати наступних: Брігхем Ю. [1], Діккі Т. [2], Кінг А. [3], Сігел Д., Шим Д. [4], Мейтленд І. [5] та ін. Більш близькі до вітчизняних умов господарювання роботи російських науковців: Балабанова І. [6], Бочарова В. [7], Попова В. [8], Самочкина В. [9], Хруцького В. [10] та ін. Серед вітчизняних дослідників в галузі бюджетування варто згадати праці: Чибісова Ю. [11] щодо вдосконалення організації та методики обліково-аналітичного забезпечення та внутрішньогосподарського контролю бухгалтерського обліку виробничої діяльності у системі бюджетування; Мельника О. [12] щодо ролі бюджетування в системі управління підприємством на етапі технології менеджменту; Мамчура Р. [13], який дослідив методичні та практичні засади організації та впровадження бюджетування аграрних підприємств; Овдій Ю. [14] щодо бюджетування в системі фінансового планування банків; Тарасюка М. [15] щодо бюджетування в торговельних підприємствах та об'єднаннях; Оліфірова Ю. [16] щодо бюджетування грошових коштів у системі управління підприємством. Але робіт, які присвячені проблемам оперативного управління вітчизняними авіаремонтними підприємствами, що базується на інтегрованій системі бюджетів, в даний час немає.

Відсутність комплексного, системного підходу до вирішення цих питань обумовили актуальність дослідження та визначили мету і основні завдання дослідження.

Постановка завдання. Основними напрямками подальшої роботи повинні бути:

– дослідження й адаптація закордонних методик складання бюджету до сучасних умов функціонування вітчизняних організацій, у тому числі до існуючої системи обліку і контролю його виконання;

* Науковий керівник: Матвеев В.В. – к.е.н., професор

– розробка власних методик бюджетування, що найбільше повно враховують галузеві і специфічні особливості конкретного підприємства;
– використання й удосконалення сучасних інформаційних технологій підтримки управлінських рішень у цій області.

Мета даної статті – розкрити сутність бюджетного планування при прийнятті управлінських рішень на авіаремонтному підприємстві.

Виклад основного матеріалу дослідження. Концепція організації бюджетування представляє собою сформовану систему поглядів щодо організації процесу бюджетування, його поняття і теоретичну базу.

Концепція повинна (рис. 1):

- мінімізувати величину транзакційних витрат;
- чітко визначити рівні прийняття управлінських рішень;
- забезпечити гнучкість бюджетної системи.

Рис. 1. Переваги концепції організації бюджетування

Джерело : складено автором

Бюджетне управління повинно бути жорстким – керівники служб і підрозділів авіаремонтного підприємства зобов'язані, з одного боку, суворо керуватися у своїй діяльності затвердженим виробничо-економічним планом і бюджетом. Однак, з іншого боку, регламент планово-бюджетного процесу повинен залишати можливості для своєчасного коректування й прийняття оптимальних рішень щодо виконання того або іншого конкретного проекту в інтересах підприємства, тобто бути максимально гнучким.

Ключова ланка в організації процесу розробки й реалізації бюджетів авіаремонтного підприємства – правильний розподіл повноважень і відповідальності в системі планово-бюджетного управління.

Для авіаремонтного підприємства виникає необхідність створення бюджетного комітету – постійно діючого координуючого органу бюджетного планування (рис. 2).

Концепція системи організації бюджетування авіаремонтного підприємства повинна містити:

- позиціонування інструментів бюджетування в системі (взаємозв'язок операційних бюджетів зі зведеними бюджетними формами);
- визначення рівнів прийняття управлінських рішень;
- встановлення взаємозв'язку оперативного, бухгалтерського й управлінського обліків із системою бюджетування;
- оцінку впливу зовнішньої відносно підприємства інформації на прийняття управлінських рішень.

Рис. 2. Функції і компетенції бюджетного комітету

Джерело : складено автором

Схема прийняття стратегічних та оперативних управлінських рішень в рамках концепції бюджетування на авіаремонтному підприємстві може бути представлена у вигляді розробленої моделі інформаційних потоків зі зворотним зв'язком (рис. 3).

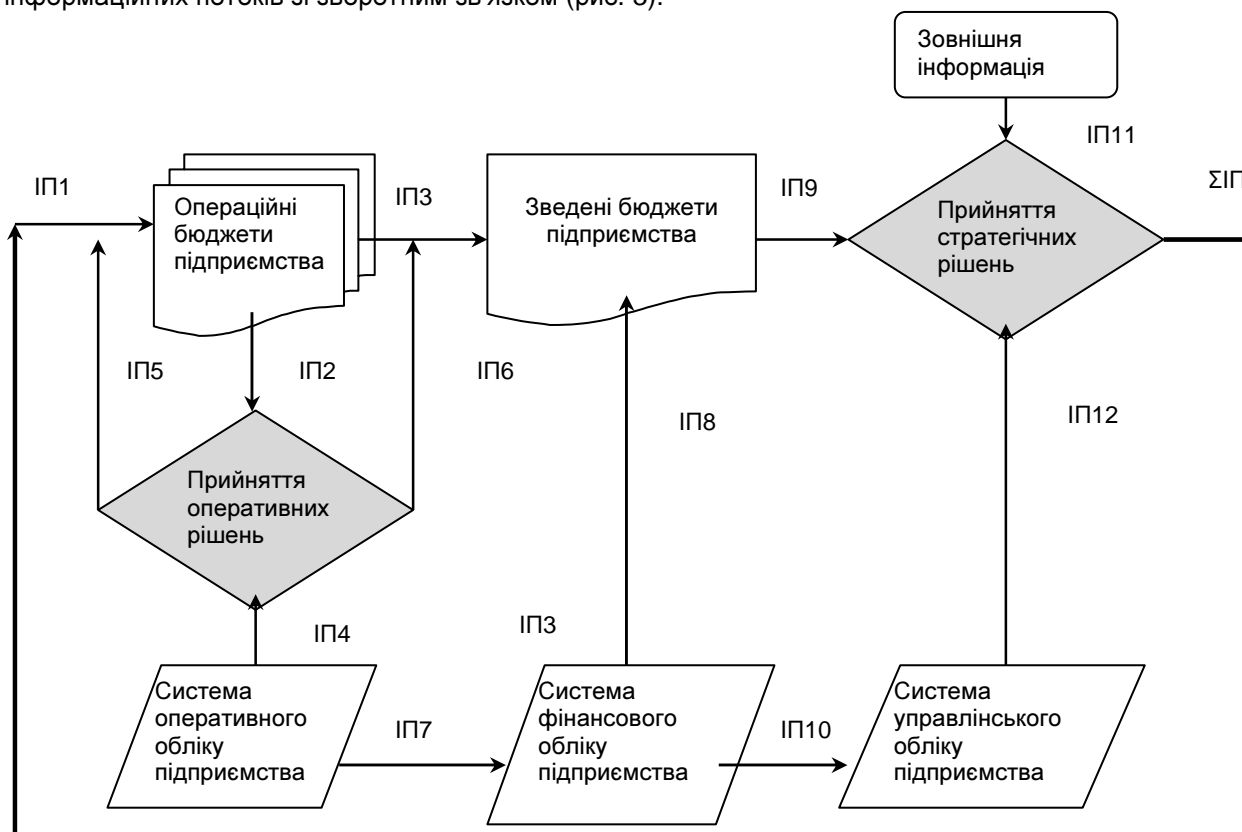

Рис. 3. Схема прийняття управлінських рішень в рамках концепції бюджетування

Джерело : складено автором

Умовні позначення інформаційних потоків (ІП) слід інтерпретувати як:

ІП₁ – вхідний інформаційний потік системи – при впровадженні бюджетування дорівнює параметрам прогнозних продажів підприємства (планування від бюджету продажів), при наступних бюджетних циклах рівний вихідному сумарному інформаційному потоку системи (ΣІП);

ІП₂ – інформаційний потік системи операційних бюджетів підприємства (формується при передачі бюджетних завдань на місця – у структурні підрозділи підприємства);

ІП₃ – інформаційний потік системи операційних бюджетів підприємства (формується при заповненні зведених бюджетних форм);

ІП₄ – інформаційний потік системи оперативного обліку підприємства (формується по мірі виконання планового завдання структурними підрозділами);

ІП₅, ІП₆ – інформаційні потоки, що генеруються на основі план-факт аналізу виконання операційних бюджетів. ІП₅ покликано скорегувати планове завдання у відповідних операційних формах (гнучке планування) у випадку істотних відхилень по факту; ІП₆ – вносить корективи безпосередньо у зведені бюджетні форми (у випадку відсутності практики гнучкого планування);

ІП₇ – інформаційний потік первинної інформації фінансового обліку підприємства (дозволяє генерувати зведені звітні форми бухгалтерського обліку);

ІП₈ – інформаційний потік фінансового обліку підприємства (дозволяє здійснити план-факт аналіз зведених форм бюджетів);

ІП₉ – інформаційний потік системи бюджетування (генерує зведену бюджетну інформацію для прийняття управлінських рішень);

ІП₁₀ – інформаційний потік фінансового обліку підприємства (у частині потреби у фактичній обліковій інформації системи управлінського обліку);

ІП₁₁ – інформаційний потік зовнішньої відносно підприємства інформації (дозволяє коректувати прийняті внутрішні управлінські рішення з урахуванням ступеня впливу й прогнозом стану зовнішнього середовища);

ІП₁₂ – інформаційний потік системи управлінського обліку підприємства (виробнича, маркетингова, інша інформація для прийняття рішень);

ΣІП – вихідний інформаційний потік системи (містить ключові параметри для нового бюджетного циклу).

Таким чином, схема інформаційних потоків в рамках концепції бюджетування відповідає основній меті – зростання економічної ефективності прийняття управлінських рішень за допомогою координації діяльності всіх структурних підрозділів підприємства, спрямованої на досягнення кількісно і якісно визначеного кінцевого результату діяльності й зміцнення фінансової стабільності підприємства.

Для цілей оцінки успішності організації системи бюджетування підхід по діагностиці фінансового стану підприємства, у рамках представленої концепції, може бути викладений у вигляді наступних кроків:

- аналіз ефективності діяльності підприємства в цілому з урахуванням ринкової кон'юнктури й інших зовнішніх факторів (аналіз прибутковості бізнесу);
- аналіз ефективності діяльності окремих структурних підрозділів підприємства;
- аналіз оборотності активів;
- аналіз грошових потоків;
- аналіз ліквідності й фінансової стабільності;
- аналіз структури витрат підприємства в динаміці.

Основними завданнями концепції системи організації бюджетування є:

1) визначення місця бюджетування в єдиній обліковій системі підприємства, його взаємозв'язки з оперативним, бухгалтерським і управлінським обліками, що дозволяє створити цілісне уявлення про облікову систему підприємства, виділити основні інформаційні потоки прийняття управлінських рішень;

2) формування основних принципів дієздатності розроблених інструментів системи бюджетування, що є запорукою його ефективного функціонування;

3) розробка методики аналізу фінансово-господарчої діяльності підприємства;

4) зростання ефективності фінансово-господарчої діяльності підприємства, вираженої в показниках вихідного сумарного інформаційного потоку концепції;

5) зміцнення фінансової стабільності й високий ступінь керованості підприємством.

Завданнями другого рівня, рішення яких здійснюється при використанні запропонованої концепції організації бюджетування, є:

1) спрощення системи внутрішнього документообігу підприємства з одночасним розмежуванням чітких функціональних зв'язків у структурі управління;

2) встановлення нормативів основних видів видатків, цільових показників (нормативів) прибутків;

3) аналіз і виявлення внутрішніх резервів формування й збільшення прибутків, резервів інвестиційно-інноваційної діяльності підприємства;

4) оптимізація обсягу податкових і інших обов'язкових платежів підприємства;

5) оцінка якості структури витрат (на рівні операційних бюджетів підприємства);

6) класифікація й агрегування витрат підприємства у представленні, зручному для оперативного прийняття управлінських рішень;

7) виділення центрів фінансової відповідальності;

8) ефективне управління грошовими потоками підприємства й інші завдання.

Кількісне визначення коректності формування планового завдання й збалансованості закладених у нього показників, збалансованості й ефективності функціонування всієї системи бюджетування в рамках запропонованої концепції доцільно проводити на основі прогнозного балансу підприємства – бюджету балансового листа.

Бюджет балансового листа у системі бюджетування є:

– єдиним бюджетним форматом, що складається на певну дату, а не на бюджетний період у цілому, тобто є описом фінансового стану підприємства на конкретну бюджетну дату (відображає плановий стан активів підприємства й джерел їх фінансування, величини власного капіталу);

– перевіркою таблицею, що служить для цілей арифметичної перевірки коректності бюджетних показників підприємства й збалансованості його бюджетної системи в цілому – у випадку збалансованості показників валюта балансу сходиться.

Тобто, друга відмінна риса бюджету балансового листа у практичній площині, у випадку її виконання, повинна бути додатковим аргументом дієздатності системи бюджетування (її збалансованості) у рамках концепції організації в поточному бюджетному періоді підприємства.

Процес досягнення основної мети концепції й рішення поставлених завдань вимагає формування основних принципів, відповідальних за дієздатність запропонованої концепції.

Так, ключовим принципом концепції системи організації бюджетування підприємства слід вважати принцип порівнянності зведених бюджетів (бюджету доходів і витрат, бюджету грошових коштів і бюджету балансового листа) з формами фінансової звітності підприємства (звітом про фінансові результати, звітом про рух грошових коштів і балансом підприємства відповідно). Принцип покликаний забезпечити ефективне проведення план-факт аналізу виконання бюджетів, здійснення зустрічних перевірок на предмет автентичності даних за допомогою зіставлення фактичних показників бухгалтерського обліку з фактом виконання операційних бюджетів.

У свою чергу, доцільним є відповідність системи операційних бюджетів підприємства двом основним принципам:

1) принципу адаптивності кожної з форм операційних бюджетів до умов фінансово-господарчої діяльності реципієнта (структурного підрозділу підприємства, для якого призначена форма операційного бюджету);

2) принципу повного висвітлення – кожна з бюджетних форм повинна містити весь обсяг інформації про фактичні й потенційні наслідки операцій і подій, які можуть вплинути на рішення, що приймаються на їх основі.

Порушення викладених принципів у сукупності або кожного з них окремо може призвести до статичності бюджетної інформації й втрати основного призначення системи операційних бюджетів підприємства – бути основою для прийняття локальних управлінських рішень підрозділами-реципієнтами.

Оцінку ступеня виконання основної мети концепції пропонується провадити на рівні прийняття стратегічних рішень за допомогою аналізу фактичного виконання бюджетів підприємства, оцінки зовнішньої інформації, аналізу інформації управлінського обліку.

Висновки з проведеного дослідження. Таким чином, впровадження бюджетної системи управління на вітчизняних авіаремонтних підприємствах може стати основою для прийняття ефективних управлінських рішень та, як наслідок, сприяти підвищенню стабільності фінансового стану підприємства.

В основі концепції бюджетування має бути покладено забезпечення успішного функціонування авіаремонтного підприємства шляхом погодження стратегічних, поточних та оперативних планів; координації та інтеграції поточних планів за різними напрямками діяльності; створення системи якісного та своєчасного інформаційного забезпечення підтримки прийняття управлінських рішень менеджерів різних рівнів управління; створення системи контролю виконання планів підприємства.

Бібліографічний список

1. Бригхем Ю. Финансовый менеджмент: полный курс / Ю. Бригхем, Л. Гапенски ; [пер. с англ. под ред. В.В. Ковалева]. – СПб. : Экономическая школа, 1997. – 497 с.
2. Терри Дикки Бюджетирование малого бизнеса / Дикки Терри. – СПб. : "Полигон", 1999. – 310 с.
3. Альфред М. Кинг Тотальное управление деньгами / Альфред М. Кинг. – СПб. : "Полигон", 1999. – 448 с.
4. Шим Д.К. Основы коммерческого бюджетирования / Д.К. Шим, Д.Г. Сигел ; [пер. с англ.]. – СПб. : Пергамент, 1998. – 456 с.

5. Мейтленд И. Бюджетирование для нефинансовых менеджеров: О том, как научиться составлять и исполнять бюджеты / И. Мейтленд ; [пер. с англ. под ред. С.Л. Каныгина]. – Днепропетровск : Баланс–клуб, 2002. – 194 с.
6. Балабанов И.Т. Финансовый анализ и планирование хозяйствующего субъекта / И.Т. Балабанов. – [2-е изд., перераб. и доп.]. – М. : Финансы и статистика, 2000. – 208 с.
7. Бочаров В.В. Коммерческое бюджетирование / В.В. Бочаров. – СПб. : Питер, 2003. – 378 с.
8. Попов В.М. Бизнес фирмы и бюджетирование потока денежных средств / В.М. Попов, С.И. Ляпунов, Т.А. Воронова. – М. : Финансы и статистика, 2003. – 399 с.
9. Гибкое развитие предприятия: Эффективность и бюджетирование / [Самочкин В.Н., Пронин Ю.Б., Логачева Е.Н. и др.]. – М. : Дело, 2000. – 352 с.
10. Хруцкий В.Е. Внутрифирменное бюджетирование: настольная книга по постановке финансового планирования / В.Е. Хруцкий, Т.В. Сизова, В.В. Гамаюнов. – М. : Финансы и статистика, 2002. – 400 с.
11. Чибісов Ю.В. Бухгалтерський облік виробничої діяльності в системі бюджетування: теоретико-методичні основи : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. екон. Наук : спец. 08.00.09 / Ю.В. Чибісов ; Держ. акад. статистики, обліку та аудиту Держкомстату України. – К., 2008. – 20 с.
12. Мельник О.Г. Бюджетування в системі управління підприємством : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. екон. наук : спец. 08.06.01 / О.Г. Мельник ; Нац. ун-т "Львів. політехніка". – Л., 2004. – 25 с.
13. Мамчур Р.М. Бюджетування в системі фінансового менеджменту аграрних підприємств : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. екон. наук : спец. 08.00.04 / Р.М. Мамчур ; Нац. аграр. ун-т. – К., 2008. – 19 с.
14. Овдій Ю.Л. Бюджетування в системі фінансового планування банків : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. екон. наук : спец. 08.04.01 / Ю.Л. Овдій ; Київ. нац. екон. ун-т ім. В.Гетьмана. – К., 2006. – 19 с.
15. Тарасюк М.В. Бюджетування в торговельних підприємствах та об'єднаннях : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. екон. наук : спец. 08.06.01 / М.В. Тарасюк ; Київ. нац. торг.-екон. ун-т. – К., 2006. – 26 с.
16. Оліфірова Ю.О. Бюджетування грошових коштів у системі управління підприємством : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. екон. наук : спец. 08.06.01 / Ю.О. Оліфірова ; Донецький держ. ун-т економіки і торгівлі ім. М. Туган-Барановського. – Донецьк, 2006. – 20 с.

References

1. Brighem, Yu. and Gapenski, L. (1997), *Finansovyy menedzhment: polnyy kurs* [Financial management: a complete course], Translated by V.V. Kovalyev, Ekonomicheskaya Shkola, St-Petersburg, Russia, 497 p.
2. Terri, Dikki (1999), *Byudzhetrovanie malogo biznesa* [Budgeting for small businesses], "Poligon", St.-Peterburg, Russia, 310 p.
3. King, Alfred M. (1999), *Totalnoe upravlenie dengami* [Total money management], "Poligon", St.-Peterburg, Russia, 448 p.
4. Shim, D.K. and Sigel, D.G. (1998), *Osnovy kommercheskogo byudzhetrovaniia* [Basics of budgeting commercial], Pergament, St.-Peterburg, Russia, 456 p.
5. Meytlend, I. (2002), *Byudzhetrovanie dlia nefinansovykh menedzherov: O tom, kak nauchitsia sostavliat i ispolniat byudzhety* [Budgeting for Non-Financial Managers: To learn how to learn how to prepare and execute budgets], Translated by S.L. Kanygina, Balans-Klub, Dnepropetrovsk, Ukraine, 194 p.
6. Balabanov, I.T. (2000), *Finansovyy analiz i planirovanie khoziaystvushchego subekta* [Financial analysis and planning entity], Finansy i statistika, Moscow, Russia, 208 p.
7. Bocharov, V.V. (2003), *Kommercheskoe byudzhetrovanie* [Commercial budgeting], Piter, St.-Peterburg, Russia, 378 p.
8. Popov, V.M., Liapunov, S.I. and Voronova, T.A. (2003), *Bizness firmy i byudzhetrovanie potoka denezhnykh sredstv* [Business firms and budgeting cash flow], Finansy i statistika, Moscow, Russia, 399 p.
9. Samochkin, V.N., Pronin, Yu.B., Logacheva, E.N. et al. (2000), *Gibkoe razvitie predpriatiia: Effektivnost i byudzhetrovanie* [Flexible Enterprise Development: Performance and budgeting], Delo, Moscow, Russia, 352 p.
10. Khurtskiy, V.E., Sizova, T.V and Gamayunov, V.V. (2002), *Vnutrifirmennoe byudzhetrovanie: nastolnaia kniga po postanovke finansovogo planirovaniia* [Intra-budgeting: handbook on the formulation of financial planning], Finansy i statistika, Moscow, Russia, 400 p.
11. Chybisov, Yu.V. (2008), "Accounting production activities in budgeting: theoretical and methodological foundations", Thesis abstract of Cand. Sc. (Econ.), 08.00.04, State Academy of Statistics, Accounting and Auditing Committee of Ukraine, Kyiv, Ukraine, 20 p.

12. Melnyk, O.H. (2004), "Budgeting in the business management", Thesis abstract of Cand. Sc. (Econ.), 08.06.01, National University of Lviv Polytechnic, Lviv, Ukraine, 25 p.
13. Mamchur, R.M. (2008), "Budgeting in the financial management of agricultural enterprises", Thesis abstract of Cand. Sc. (Econ.), 08.00.04, National Agrarian University, Kyiv, Ukraine, 19 p.
14. Ovdii, Yu.L. (2006), "Budgeting in the financial planning banks", Thesis abstract of Cand. Sc. (Econ.), 08.04.01, Kyiv National Economic University, Kyiv, Ukraine, 19 p.
15. Tarasiuk, M.V. (2006), "Budgeting in commercial enterprises and associations", Thesis abstract of Cand. Sc. (Econ.), 08.06.01, Kyiv National Trade and Economics University, Kyiv, Ukraine, 26 p.
16. Olifirova, Yu.A. (2006), "Budgeting money in enterprise management system", Thesis abstract of Cand. Sc. (Econ.), 08.06.01, Donetsk State University of Economics and Trade, Donetsk, Ukraine, 20 p.

Замогильний П.В. РОЛЬ І ЗНАЧЕННЯ БЮДЖЕТУВАННЯ ПРИ ПРИЙНЯТТІ УПРАВЛІНСЬКИХ РІШЕНЬ НА АВІАРЕМОНТНОМУ ПІДПРИЄМСТВІ

Мета – розкрити сутність бюджетного планування при прийнятті управлінських рішень на авіаремонтному підприємстві.

Методика дослідження. Методологічною основою дослідження стали системний підхід до аналізу економічних явищ, наукові методи загального та особливого, єдність сходження від конкретного до абстрактного та від абстрактного до конкретного, ідеалізація та формалізація реально існуючих відносин щодо прийняття управлінських рішень в системі бюджетування, економічних процесів та явищ через аналіз і синтез відповідних категорій.

Результати. Обґрунтовано, що в основі концепції бюджетування має бути покладено забезпечення успішного функціонування авіаремонтного підприємства шляхом погодження стратегічних, поточних та оперативних планів; координації та інтеграції поточних планів за різними напрямками діяльності; створення системи якісного та своєчасного інформаційного забезпечення підтримки прийняття управлінських рішень менеджерів різних рівнів управління; створення системи контролю виконання планів підприємства.

Наукова новизна. обґрунтовано основну мету концепції системи організації бюджетування – зростання економічної ефективності й зміцнення фінансової стабільності авіаремонтного підприємства за допомогою координації діяльності всіх його структурних підрозділів, спрямованої на досягнення кількісно і якісно визначеного кінцевого результату діяльності.

Практична значущість. Окремі положення наукового дослідження можуть бути використані в навчальному процесі при викладанні фахових дисциплін: «Фінанси», «Бюджетування діяльності суб'єктів господарювання» тощо, а також при написанні наукових робіт.

Ключові слова: бюджет, бюджетування, авіаремонтне підприємство, поточне управління, прийняття управлінських рішень.

Zamohylnyi P.V. ROLE AND IMPORTANCE OF BUDGETING IN DECISION-MAKING AT THE REPAIR ENTERPRISES

Purpose – reveal the essence of the budget planning for management decisions on repair enterprises.

Methodology of research. Methodological basis of the study were a systematic approach to the analysis of economic phenomena, scientific methods Public and Private unity of ascent from exact to abstract and from abstract to exact, idealization and formalization of actually existing relations in management decisions in the system of budgeting, economic processes and phenomena through analysis and synthesis of the corresponding categories.

Findings. The article substantiates that the basis of the concept of budgeting should be to ensure the successful operation of aircraft repair enterprises by aligning strategic, ongoing and operational plans; coordination and integration of current plans for various activities; creating a system of quality and timely information provision to support management decision-making managers at various levels of management; create a system of monitoring the implementation of plans of the enterprise.

Originality of research consists of the justification of the main goals of the organization concept of budgeting. The growth of economical efficiency and strong financial stability of Aircraft enterprise through the coordination of the activities of all departments, to achieve the end product.

Practical value. Certain provisions of scientific research can be used in the learning process through teaching of the educational subjects "Finance", "Budgeting business entities", etc., as well as in the writing of scientific papers.

Key words: budget, budgeting, aircraft repair enterprise, operational management, managerial decision-making.

Замогильный П.В. РОЛЬ И ЗНАЧЕНИЕ БЮДЖЕТИРОВАНИЯ ПРИ ПРИНЯТИИ УПРАВЛЕНЧЕСКИХ РЕШЕНИЙ НА АВИАРЕМОНТНЫХ ПРЕДПРИЯТИЯХ

Цель - раскрыть сущность бюджетного планирования при принятии управленческих решений на авиаремонтном предприятии.

Методика исследования. Методологической основой исследования стали системный подход к анализу экономических явлений, научные методы общего и частного, единство восхождения от конкретного к абстрактному и от абстрактного к конкретному, идеализация и формализация реально существующих отношений по принятию управленческих решений в системе бюджетирования, экономических процессов и явлений через анализ и синтез соответствующих категорий.

Результаты. В статье обосновано, что в основе концепции бюджетирования должно быть обеспечение успешного функционирования авиаремонтного предприятия путем согласования стратегических, текущих и оперативных планов; координации и интеграции текущих планов по различным направлениям деятельности; создание системы качественного и своевременного информационного обеспечения поддержки принятия

управленческих решений менеджеров различных уровней управления; создание системы контроля выполнения планов предприятия.

Научная новизна исследования заключается в обосновании основной цели концепции системы организации бюджетирования - рост экономической эффективности и укрепление финансовой стабильности авиаремонтного предприятия с помощью координации деятельности всех структурных подразделений, направленной на достижение конечного результата деятельности.

Практическая значимость. Отдельные положения научного исследования могут быть использованы в учебном процессе при преподавании профессиональных дисциплин «Финансы», «Бюджетирование деятельности субъектов хозяйствования» и т.д., а также при написании научных работ.

Ключевые слова: бюджет, бюджетирование, авиаремонтное предприятие, оперативное управление, принятие управленческих решений.